

Přístupy k žákům s nápadným,
resp. rušivým chováním.

Vyrušování, neposlušnost a odmítání
spolupráce.

Doc. PaedDr. Jana Škrabánková,
Ph.D.

Kdo je problémový žák?

Žák, který vyrušuje při hodině

- je neklidný, neposedný, nedokáže se soustředit
- je konfliktní
- je provokující
- je agresivní

Žák, který odmítá spolupracovat

- tato situace může mít mnoho různých podob, např.
- odmítá jít k tabuli
- odmítá vypracovat cvičení
- odmítá nosit pomůcky
- je při vyučování pasivní

Příčiny problémového chování žáka

Ekonomické, sociální a psychologické aspekty

- krize rodiny, nestabilita rodinných vztahů
- nefunkční společenské prostředí
- malá náročnost rodiny na povinnosti dítěte
(odmítají stanovená pravidla a požadavky učitelů)

Příčiny problémového chování žáka

Období dospívání (fyzické, psychické i sociální proměny žáka)

Změna vztahu k rodičům - dva protichůdné aspekty

- potřeba být závislý
- potřeba oddělit se od rodiny, provázená popřením hodnot, které vyznávají rodiče

**Nápor emocí řeší dospívající často
agresivními reakcemi
a provokacemi.**

Příčiny problémového chování žáka

Neuspokojivý školní život

- mimo školu žijí mladí lidé v prostředí plném zvuků, obrazů, pohybu, ve světě více duševně-smyslovém než rozumovém
- škola málo počítá se životními zkušenostmi žáků
- škola upřednostňuje intelektuální disciplíny („sezení v lavicích“)
- škola skýtá překážky v podobě špatných známek
- žáci (a také někteří rodiče) se obávají neúspěchu

Příčiny problémového chování žáka

Žáci mají často pocit

- že nemají dostatečné právo vyjadřovat se k některým věcem. Jediný slovní projev, který učitel toleruje, je často pouze ten, ke kterému žáka vyzve
- že je učitelé neberou vážně, že se musí podřizovat autoritě a nedostává se jim jako jedincům patřičné pozornosti
- že musí strpět vzdělávání, které je jim vnucováno

Příčiny vzniku nekázně

Pedagog

- hovoří monotónně, nezajímavě
- setrvává dlouho u jednoho tématu nebo metody
- nekontroluje a průběžně nehodnotí činnost žáků
- hodina nemá spád a jasnou organizaci, žáci se nudí nebo neví, co mají dělat
- úzkost učitele v náročných situacích

Přístup učitelů k problémovým žákům

- Přijetí
- Tělesný postoj
- Úsměv
- Překonání odstupů
- Respekt vůči žákovi
- Potřeba být k dispozici
- Uvolnění
- Osobní vztah
- Nutnost zachovat klid

Učitel se může setkat také s problémovou třídou

PROJEVY

- hluk ve třídě
- neochota k práci
- pasivita

Prevence problémového chování ve třídě

- jasně sdělené požadavky na chování a práci žáků
- dostatek času věnovaného vysvětlení toho, co je ve třídě přijatelné a co nepřijatelné
- jasná struktura vyučování
- předvídatelnost a důslednost v jednání učitele

Prevence problémového chování ve třídě

- častý nácvik žádoucího chování, názorné předvádění správného postupu při plnění rutinních úkolů
- příležitostné opakování požadavků a pravidel
- jasně a spravedlivě stanovené důsledky nežádoucího chování
- důslednost při dovedení práce do konce

Prevence problémového chování ve třídě

- učitelovo porozumění, pružnost, trpělivost
- předcházení problémům preventivními taktikami
- učitelova pomoc na individuální úrovni

Žáci se v prostředí své třídy potřebují cítit bezpečně a zároveň musí vědět, co se od nich očekává jak z hlediska učení, tak z hlediska chování.

Úspěšné strategie učitele - shrnutí

- Tempo výuky přizpůsobit žákům, vycházet z jejich úrovně
- Využívat individuální přístup k žákům
- Používat různé metody výuky
- Podporovat vzájemnou pomoc žáků
- Přenechat žákům určitou zodpovědnost
- Brát v úvahu potřeby žáků
- Nabízet žákům osobní pomoc (nutná opatrnost)